СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 20. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 26. січня, 1928. VOL. XXXVI. No. 20. Jersey City, N. J., Thursday, January 26, 1928. THREE CENTS.

ДАЛЬШІ РОЗКРИТТЯ В НАФТОВІМ СКАНДАЛІ

ЗЯТЬ МІНІСТРА ФОЛА ПРИЗНАЄ, ЩО ФОЛ ДІСТАВ ПОНАД ЧВЕРТЬ МІЛЬОНА ДОЛЯРІВ.

ВАШИНГТОН, 24. січня. — Перед сенатовим комітетом для публичних земель ставав нині яко свідок М. Т. Евергарт, зять Албертафола, секретаря (міністра) внутрішних справ президента Гардинґа, щоби зізнавати в справі перекунства сього міністра нафтаром Синклером у справі винайму нафтових теренів на Тіпат Довмі.

Зізнання Евергарта були справжньою сензацією, бо Евергарт укривався через цілі роки в Америці й Европі, не дозволяючи собі доручити завізвання сенатового комітету та суду.

У своїх зізнаннях Евергарт признав, що він доручив від Синклера свому тестеви Фолови Бондів Свободи на 233,000 долярів, а відтак готівкою ще 36,000 долярів. Свідок заявив, однак, що він не має найменчого поняття про контракт між Синклером та Фолом та що він самий як банкір був тільки простим посередником між ними.

КУЛИДЖ ОСУДЖУЄ БАЛАЧКУ ПРО ВЕЛИКУ ФЛЬОТУ.

БАЧИТЬ ШКІДЛИВІСТЬ АГІТАЦІЇ ПОЗА ГРАНИЦЯМИ КРАЮ

ВАШИНГТОН, 24. січня. — Президент Кулидж висловився публично проти ріжних воєнних алярмів, на які дозволяють собі тепер адмірали американської фльоти та ріжні конгресмени.

Кулидж каже, що сього рода балачки шкодять американській опінії поза границями краю. Се зовсім природно, що адмірали розпускають балачки про наближаючуся війну, але й природно зі сторони уряду, коли він не може здержати сих урядників від подібних балачок. Кулидж звертає теж увагу на те, що кілько разів конгрес збирається ухвалювати фльотний буджет, тілько разів високі урядники фльоти балакають публично про недостачі фльоти.

Слова президента відносяться головно до адмірала Плонкета, котрий недавно виступив зі заявою, що Америка стоїть перед війною, в якій фльоти відограють рішаючу ролю.

СТРАЙК РОБІТНИКІВ ШЕВСЬКИХ ФАБРИК.

ФАБРИКИ ОБУВИ ВТІКАЮТЬ ЗІ СТЕЙТУ.

БОСТОН, Месечусетс, 24. січня. — Між робітниками Гейвергільської фабрики черевиків і зарядом прийшло до непорозуміння, наслідком котрого коло 5,000 робітників вийшло на страйк.

Стейт почав слідство над сим страйком, щоби найти причину, чому так богато фабрикантів обуви забирається зі стейту.

З УГЛЕВОГО СТРАЙКУ.

ВЛАСТИТЕЛІ ЛОВЛЯТЬ РОБІТНИКІВ НА „КООПЕРАТИВНИЙ" ПЛЯН.

НЕЛСОНВИЛ, Огайо, 24. січня. — Властителі деяких копалень мягкого вугля поробили заходи, щоби почати наново роботу в своїм копальнях.

На своїх зборах постановили вони предложити робітникам так званий „кооперативний плян", після котрого скорость добування та скілею оплат має заряджувати спеціяльний комітет, зложений з представників властителів та робітників. Після сього робітники малиби мати також певну участь у зисках підприємства.

Робітники відносяться до сього пляну з недовірєм.

ДІТИ ГИНУТЬ ЧЕРЕЗ ТОРНАДО.

НЕШВИЛ, Тенесі, 24. січня. — Сильний вітер ударив на місцевість Декальб. Вітер знищив шкільний будинок, вбиваючи на місці четверо дітей. Учителька й дванятеро дітей ледво видерлися зпід румовищ зі життєм.

Торнадо навістило теж околицю села Падука, в стейті Кентакі та знищило ряд фармерських домів. В одному фармерському домі завалився комин, а падаюча цегла роздушила півтретя-літну дитину фармера.

ПЯТИЛІТНА ДІВЧИНКА ЗГОРІЛА НА СМЕРТЬ.

ЇЇ МАТІР ЛЕЖИТЬ У ШПИТАЛІ В КРИТИЧНІМ СТАНІ.

ТРЕНТОН, Н. Дж., 24. січня. — Вчасним ранком повстав тут пожар на одній з передмість. Пожар знищив дім родини Красніцьких. Пятилітна Гелина Красніцька згоріла на смерть. Її матір Марія попеклася так небезпечно, що лежить у критичнім стані в Мек Кінлі шпиталі. Трилітна Дорота, яку матір винесла з горіючого дому, хоч також попеклася, однаке є надія, що подужає. Брат Красніцької, 24-літний „Мек", попік собі руки й рамена.

Батько родини Юлій Красніцький, ветеран світової війни, находиться в шпиталі для ветеранів у Нюарку.

ПОЛІЦАЙ УБИВ ДРУГОГО ПОЛІЦАЯ.

КОЛОМБОС, Огайо, 23. січня. — Місцевий поліцай Чарлз Луіс, числячий 35 літ, застрілив на смерть свого товариша, другого поліцая Л. В. Вейда.

По вбиттю Вейда пішов Луіс до дому поліцая Оскара Раша й хотів також його убити, але жінка Раша не допустила до сього.

Опісля зголосився Луіс на поліцію й сказав, що вбив Вейда й мав намір убити Раша через те, що вони відвідували минулої ночі його жінку Лилієн.

ПОЛЬСЬКО-СОВІТСЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ ВЗАЄМИНИ.

ВАРШАВА. — Відповідно до обчислень польсько-совітської Торговельної Палати в Варшаві, ввіз совітських товарів до Польщі у 1927 році збільшився втроє в порівнанню з минулим роком; зате ввіз польських товарів до Совітського Союза зменшився в тім самім часі о 2 мільони долярів. Вартість ввезених до Польщі совітських товарів виносила 8,144,000 долярів. З поданої суми припадає 7,796,000 долярів на збіжеі й харчеві продукти. З Польщі вивезено до Сов. Союза в протягу цілого послідного року всіх товарів лише в вартости 2,481,000 долярів.

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ У ЛІСБОНІ

ЛІСБОНА, Португалія, 23. січня. — Бувший воєнний премієр Великобританії Давид Ллойд Джордж, вертаючи з Бразилії до Англії, задержався тут на короткий побут.

Провідник ліберальної партії висказувався з одушевленням про Бразилію й сказав, що вона в протягу двох генерацій станеться одною з найбільших світових держав.

ПОЛЬСЬКІ МІСТА НЕ ГРІШАТЬ ЧИСТОТОЮ.

ЛЮБЛИН. — Люблинські автобуси і „текси" проголосили були 30-минутовий страйк. Причиною свого оригінального страйку було дуже недбале чищення улиць міста.

РОЗМОВА З ВІДДАЛЕННЯ 3,000 МИЛЬ.

Коли пані Г. Дж. Троскот в Винніпеґу відповіла 11 січня с. р., на дзвінок телефона, то почула голос свого брата, який живе в Сидні, Н. Шкотія, в Канаді. Брат не мав нічого важного сказати, тільки хотів попробувати, чи добре чути голос з віддалення 3,000 миль. Темою розмови брата й сестри була погода. В Сидні падав під сю пору сніг, підчас коли в Винніпеґу падав дощ.

ЕКСПЛЬОЗІЯ МАГАЗИНУ З ПОРОХОМ.

ЕКАТЕРИНОДАР, Росія. — Наступила тут експльозія в магазині з порохом. Пять осіб згинуло на місці, а одна тяжко покалічилась. Причина експльозії невідома.

КОНГРЕСМЕН БЕРГЕР ДОМАГАЄТЬСЯ ПЕРЕНЯТТЯ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ ТЕЛЕФОНІЧНОЇ І ТЕЛЕГРАФІЧНОЇ СІТИ.

ВАШИНГТОН, 23 січня. — Одинокий соціялістичний конгресмен у американськім конгресі, Бергер, що є репрезентантом стейту Висконзин, поставив законопроект, щоби федеральне правительство перейняло у свої руки телеграфічну й телефонічну сіть. Він стверджує, що Американська Телеграфічна й Телефонічна Компанія знищила всяке суперництво в телефонічним підприємстві та що громадить величезні зиски. Ся компанія закуповує ще телефонічну сіть другої компанії, що зоветься Вестерн Електрик Компані.

„Америкен Телефон і Телеграф Ко. одержує 72 відсотків з телефонічного підприємства Злучених Держав, і опановує решту", каже Бергер. „Се є найбогатша корпорація на світі".

ЯПОНСЬКИЙ МІКАДО НОСИТЬ ДВА ГОДИННИКИ, ЯКІ ВАРТУЮТЬ $10.

ТОКІО, 23. січня. — Японський мікадо носить два годинники: один нараменний, а другий кишеньковий, або вартости 10 долярів. Оба годинники зроблені з ніклю. Тим чином хоче японський імператор дати своїм підданим примір ощадного життя. Японський цісар занимається теж управою ріжі на полях довкола свого палацу. Управляє він там власноручно риж. Убраний в робітничу одежу й окружений своїми урядовцями, жне він теж власноручно доспілий риж.

„УКРАЇНСЬКИЙ КУРІНЬ СМЕРТИ".

Галицька польська преса ударила в дзвін тривоги з приводу погроз, які розсилає український хруняк „Курінь Смерти". Зміст сих листів-погроз, які одержують хруні, є такий: „Ваша зрадницька акція мусить бути покарана. До 14 днів ви маєте виступити з партії У. Н. С. (Хлібодів) і оголосити се в одній з українських часописів. В противному случаю ваш маєток і життя остануться до диспозиції „Укр. Куріня Смерти". Нащадки Оскілка й Твердохліба — вибирайте!"

ПОЛЯКИ ПЮТЬ ТАКСАМО ЗДОРОВО, ЯК І МОСКАЛІ.

Недавно писали часописи, що родовиті Москалі здорово пили „вічищену" в часі різдвяних свят. Як тепер показується, то й Варшавяки пють не гірше від мешканців Москви й Ленінграду. Часописи подають, що у Варшаві пють так здорово, що на одного мешканця приходить річно 7 літрів 100-процентового спірту. Коли відрахуємо дітвору, котра не пє, та колишні старих, котрі також не пють, то решта випиває річно бодай по 80 літрів спірту, або 160 літрів горівки, то є, по дві три на день.

ЛЬВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА МІШАЄТЬСЯ ДО ВИБОРІВ.

ЛЬВІВ. — Польський воєвода Борковський бере активну участь у виборчій кампанії. За його почином мається утворити виборчий всепольський блок в Галичині. Польський часопис „Ілл. Курієр Цодзенни" помістив розмову свого кореспондента з воєводою Борковським. Між иншим воєвода мав сказати: „На нарадах провідників партій, що відбулися під моїм проводом, представник з головні точки, які уможливилиби створення польського блоку під назвою: „Безпартійний Блок Співділання з Правительством".

На згаданім засіданню були представники всіх польських партій, з вийнятком польських соціялістів. Представники народних демократів полишили засідання.

Воєвода Борковський заявив, що на його гадку польський блок може легко здобути в Східній Галичині „на території від Сяну до Збруча" понад 20 мандатів, навіть без помочі польських соціялістів і народних демократів.

ІТАЛІЯ ІМЕНУЄ НОВОГО КОНСУЛЯ ДЛЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

РИМ, 23. січня. — Марія Орсіні Ратта іменовано італійським консулем у Балтимор, Мериленд. Новий консуль належить до фашистської організації.

ПРАВОСЛАВНІ КАЦАПИ ЗАСУДЖЕНІ НА ГРОШЕВУ КАРУ АБО НА ВЯЗНИЦЮ.

Тринадцятьох православних кацапів з міста Мондер, в Альберті, в Канаді, що зовуть себе „русскими Греками", ставали недавно перед судом в Едмонтоні як обвинувачені за напад і побиття жінки „руссогрецького" попа Івахнюка й викинули її силоміць з парафіяльного будинку в неділю 18 жовтня. Процес скінчився 13. січня признанням всіх обвинувачених винними, за що засуджено їх на 1,300 долярів кари, або по 100 долярів на одного. Коли котрий з засуджених не заплатить кари до 15 днів, то піде на шість місяців до тюрми. В парафії провадиться боротьба між „платонівцями" і „адамівцями", тобто між сторонниками митрополита Платона й епископа Адама (Филиповського). Між засудженими є девять чоловіків і чотири жінки.

„ПОЛЬСЬКІ ГЕРОЇ".

Перед паризьким судом відповідало кількох Поляків за цілий ряд кровавих нападів і грабунків. Поляки були зорганізовані в ватагу, на чолі якої стояв „Владек атлета", бувший польський офіцир і „Оборонця Львова". Двох з них засуджено на смерть, инших на довготерміновну тюрму. Так то знаменіть польські бандити світ з польським питанням і польською культурою. „Бандити Поляки" — під таким назвиском знають найкраще Поляків у Франції.

СОВІТИ И ФРАНЦІЯ ГОТОВІ ЗАКЛЮЧИТИ ДОГОВІР, ЗАПЕВНЯЮЧИЙ МИР

СОВІТСЬКИЙ СОЮЗ ГОДИТЬСЯ ТЕЖ ЗАКЛЮЧИТИ МИРОВІ ДОГОВОРИ З ВЕЛИКИМИ ДЕРЖАВАМИ, КОЛИ ВОНИ ЗГОДЯТЬСЯ ПРИЗНАТИ СОВІТСЬКУ ВЛАДУ.

ПАРИЖ, 24. січня. — Новий совітський амбасадор Довгалевський представився саме президентови Франції Думерґові. Сейчас по принятю його президентом совітська місія видала заяву, що новому амбасадорови поведеться побороти всі трудности в переговорах у Францією. Головним завданням нового амбасадора є полагодити справу заплати царських довгів і заключить з Францією договір про взаїмну незачіпку. Рахується, що обі сторони готові приступити до заключення мирового договору, без огляду на полагоду справи заплати передвоєнних довгів.

Нова дипльоматична місія заявляє, що вона готова заключити мирові договори з усіми великими державами, якщо вони згодяться признати совітську владу.

Згадана місія заявляє, що Совіти не можуть прийти до згоди лише з одною Румунією, яка загарбала Бесарабію й не хоче її віддати. Совіти є певні, що колиби в Бесарабії переведено всенародне голосування, то сей край заявився би за Совітським Союзом. Румунія одначе не хоче згодитися на такий плебісцит.

НІМЕЧЧИНА ЗАПЕРЕЧУЄ ДОСТАВУ АМУНІЦІЇ ДЛЯ КИТАЙЦІВ.

ПОСИЛКА АМУНІЦІЇ И ОРУЖЖЯ ДО КИТАЮ НЕ ПОХОДИТЬ З НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН, 24. січня. — Комітет заграничних справ німецького парляменту (райхстаґу) заявив, по переведенню докладного слідства, що ніякий департамент німецького правительства не мав нічого спільного з доставою амуниції й оружжя до Китаю. Ся достава мала відбутися перед роком кораблем Скула. Тимчасом показується, що Скула є норвежським пароходом, який у часі своєї подорожи на Схід цілком не вступав до німецьких портів і тому не міг звідси взяти ладунку амуниції.

Часопис „Льокаль Анцайгер" твердить теж, що ніякий ладунок амуниції не походить з Німеччини. Корабель, що перевозив амуницію, нагадовано в Осльо й Антверпії й він перевозив воєнний матерія бельгійського походження, який полишився ще зі Світової Війни й був зроблений ворогами Німеччини.

Обвинування Німеччини за перевіз воєнної контрабанди уважає німецька преса як спробу пошкодити розвиткови німецької торговлі на Далекім Сході.

Німецький міністер загр. справ Штреземан явився особисто на засіданню згаданого комітету й заявив, що він є вповні вдоволений його звітом, який відповідає дійсности й тому цілу справу уважається покінченою.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА АТАКУЄ ПРЕМІЄРА ВАЛЬДЕМАРАСА.

ВИСКАЗУЄ СВОЄ НЕГОДОВАННЯ З ПРИЧИНИ НЕПОЛАГОДЖЕНИХ СПРАВ, ДОТИКАЮЧИХ МЕМЕЛЯ.

БЕРЛІН, 25. січня. — В навечере приїзду литовського премієра Вальдемараса до Берліна, накинулася на нього німецька преса за неполагодження литовського спору з Німеччиною відносно Мемеля або Клайпеди.

Вальдемарас мав приїхати до Берліна, щоби обговорити з німецьким правительством деякі економічні справи та можливість заключення німецько-литовського арбітраційного договору. Литовське правительство, відповідно до зави німецької преси, своїм поступованням нарушує договір відносно Мемеля. Через те саме не можна обговорювати економічних і инших справ без рівночасного обговорювання справи Мемеля.

УЛИВНІ ДОЩІ СПРИЧИНИЛИ НОВУ ПОВІНЬ В АНГЛІЇ.

РІКА ТАМІЗА ВИСТУПАЄ З БЕРЕГІВ. ВИДАНО ОСТОРОГУ ДО МЕШКАНЦІВ НИЗШЕ ПОЛОЖЕНИХ ЧАСТЕЙ ЛОНДОНУ.

ЛОНДОН, 24. січня. — Уливні дощі, що падали в протягу послідних 24 годин, спричинили нову повінь у многих сторонах Англії. Таміза виступає зі своїх берегів в деяких низко положених частях Лондону й тому власти видали остерогу до мешканців, щоби малися на осторозі. Заходить небезпека, що повториться повінь, подібна до тої, що лучилася кілька тижнів тому назад, а яка спричинила богато шкід, а також і втрату людського життя.

Дорогу, що веде до фарми принца Валії, Едварда, в Лінтон, залляла вода. Таксамо в многих частях краю вода позаливала дороги, а повінь шириться щораз більше.

РУРСЬКІ МАЙНЕРИ НЕ ВІДНОВЛЯТЬ СВОЄЇ УМОВИ.

ЇХ СТАРА УМОВА З ВЛАСТИТЕЛЯМИ КОПАЛЕНЬ КІНЧИТЬСЯ 30 КВІТНЯ.

ЕССЕН, Німеччина. — Майнерські юнії у рурській окрузі рішили повідомити власників копалень, що не відновлять своєї дотеперішньої умови, яка вигасає 30 квітня б. р. Се умови дотикає годин праці і платні. Згадане рішення повзято на зборах, які саме тут відбулися.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at [illegible] Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Загряниці:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НАШИМ ЖІНКАМ ПІД УВАГУ

Хочемо торкнутися жіночого питання. А робимо це головно тому, що у нас в Америці тому рік-два назад Союз Українок розпочав був широко закроену акцію в ціли переведення організації нашого жіноцтва, але акція та тепер дещо притихла. А це велика шкода, бо без зорганізованого жіноцтва важко буде нам продовжати дальше наше національне істнування. Жінки наші мусять отже знайти спільну плятформу, на якій треба їм зійтися і обговорити та розвязати це важке питання, яке тяжить на них як українських матерях. Бо тут вже не так о старий край ходить, але о нас самих. Рідна Школа і церква це один бік справи, коли ходить о захованне дальшого покоління при своїм народі, але жінка як матір це другий, хто знає, чи не важнійший бік. І через те треба нам жіночої організації, треба жіночої літератури, жіночого часопису і жіночих віч та викладів, щоби жінок наших зорґанізувати і освідомлювати. І треба організувати не тільки старокраєвих жінок, але головно тих, що вже тут родились. Особливо тих треба до організації притягати і приучувати їх цікавитись нашим народнім життям.

Жінки наші повинні брати живу участь у всіх ділянках нашого життя. Ми жиємо в часах повної рівноправности. Ми живемо в державі, в якій жінка користується тими самими політичними правами, що й мущина. Ми живемо в часах, коли тут кождої днини йде до роботи 8.500.000 жінок. Міліони з тих жінок працюють та ще удержують родину і виховують при тім дітей. В Америці маємо вже 9.000 жінок-лікарів, 10.000 жінок є учительками по каледжах, а у всіх других школах 95% учителів — це жінки. 9.000 жінок є писательками, редакторками і репортерками, а багато є суддями, адвокатами і т. п. Словом, на кождім полі приходить жінка до слова. Живемо у віці правдивої жіночої еманципації. Тільки на одній ділянці можна завважити це застій. А це ділянка політична. Ще дуже мало жінок бачимо по леґіслятурах, міських радах і других так важних державних і муніціпальних інституціях. Але й тут слідний вже поступ.

Це все мусить брати під увагу і українська жінка. Вона мусить користати зі всіх своїх прав, о скільки ходить о американське життя. Вона мусить забирати слово і в наших питомо українських справах. Вона мусить входити в більшім числі до урядів в наших організаціях, вона мусить бути рішаючим чинником у всіх тих питаннях, що відносяться до нашої дальшої будучности. Всюди для неї доступ вільний. Всюди її радо повитають, бо всі вже прийшли до того переконання, що без свідомої української матери в Америці не буде найменшого вигляду на дальше наше національне істнування.

ЯК ПРАЦЮЄ НАША ЛЕМКІВЩИНА

Великі роковини. — Рідна Школа. — Шкільний плебісцит. — Занепад Лугу. — Пробудження Лемківщини.

Окраїни українських земель розуміють своє завдання.

Мають вони свою мережу всяких народніх установ, у яких не вгаває праця. На сторожі західних меж нашої національної території стоїть наше рідне слово, що здобуває що раз нові позиції. В доказ цього нехай послужить сіть українських кооператив, читалень т-ва „Просвіта", иноді також кружків „Рідної Школи", якою вкрита наша Лемківщина.

Українське громадянство сяніцької землі теж будує греблю... від осени почався тут живий рух у товариствах. Почалося з кооперативного свята, якого особливістю був селянський хор з Новосілок біля Сянока, вміло вишколений на взір Котка — під батутою неструдженого о. Степана Менцінського, місцевого пароха. Завдяки його праці несеться милозвучна українська пісня широким відгомоном по лемківських горах. В „день свободи", 1-го листопада, вплели тутешні громадяне теж свою китицю у вінок слави для борців за народню волю. Це національне свято знайшло свій вислід у величавім богослуженню, відтак панахиді, які відслужили: о. канонік Константинович, о. рад. Кункевич, о. декан Цегелик і инші. Після того відбулися Загальні Збори Кружка „Рідної Школи", які самі собою промовляли, що те, чого ми не осягнули мечем, мусимо здобути етапами, в першу чергу рідним шкільництвом. Із звіту показалося, що „Рідна Школа" вимагає поширення своєї організації по громадах повіту, що буде завданням нової старшини Кружка, якого провід спочиває тепер у руках фахового громадянина педагога так, як це повинно бути. Кружок удержує бібліотеку для дітей, зложену з коло 200 книжок. Діти з захопленням читають книжки, лиш бібліотека за мала.

Під досвідним головуванням о. каноніка Константиновича працює у сяніцькім повітовий плебісцитовий комітет у справі народнього шкільництва, а правної поради в справі шкільництва уділяють у канцелярії адвоката д-ра Володимира Константиновича у Сяноці; також можна одержати плебісцитові декларації.

Читальня Т-ва „Просвіта" у Сяноці становить осередок товариства й культурного життя частини українського громадянства міста Сянока. Зате Т-во „Луг", поза основуючими Загальними Зборами, не проявило ніякої діяльности й гейби червона калина у лузі похилилося... до упадку. Також деякі товариства повітового характеру проявляють слабу діяльність; зпоміж них філія „Просвіти" вже пригадалася громадянству, відбуваючи свої Загальні Збори в дню 8-го грудня, а вечером тогож дня відсвяткували ми день „Просвіти", якого короною була вистава молодого „Аматорського Гуртка" з Боська, що під вмілою орудою о. Головача вдатно відіграв „Сватання на Гончарівці". В антрактах понисувався селянський хор з Новосілок.

Малі та великі діти втішалися приходом св. Миколая, що загостив між українську родину в Сяноці з значним засобом дарунків для „наших найменших". Цим разом відбулося привітання дорогого приятеля дітвори у приватнім домі гостинних пп. Царів, що не жаліли своєї жертвенности, присвячуючи весь свій дім на цей вечір для досить численно зібраної громади.

З весною минулого року основано у Сяноці комітет для будови „Українського Народного Дому", власної громадянської домівки, якої недостачу у Сяноці особливо відчувається. Наші товариства в Сяноці не мають власної домівки, тиняються по чужих кутах, через те їх розвій припиняється, а деякі, як прим. „Луг", виключно тому не розвивають своєї діяльности, що не мають місця для сходин. Власна хата є першою передумовою розвою нашого культурного руху й від придбання власної хати треба розпочати утвердження нашої рідної культури у столиці Лемківщини — Сяноці.

Гаразд відчув це гурток діяльних одиниць в Сяноці, основуючи згаданий комітет. Ідею комітету спопуляризував підчас свого побуту в Америці адвокат д-р Володимир Константинович, якого заходам і прихильности американського „Обєднання" треба завдячити, що лемківські уроженці, переживаючі в Америці, зложили на цю ціль досі коло 800 долярів, що враз з жертвами, зложеними тутешнім громадянством, становить суму коло 1100 долярів. Комітет виробив статут для інституту під назвою „Лемківське Товариство Український Народний Дім" у Сяноці. Власть затвердила цей статут, а дня 11-го листопада 1927 р. відбулися основуючі Загальні Збори цього товариства.

Провід його повірили Збори о. Еміліянові Константиновичеві, грек.-кат. парохові в Сяноці. Метою товариства є двигнення культурного рівня Лемків, тому територіяльно поширює воно свою діяльність на повіти: Сянік, Лісько, Коросно, Березів і Стрижів. До своїх цілей змагає воно через поширення ідеї просвітньої та філянтропійної, відбування анкет, зїздів, будування „Народніх Домів", основування промислових і торговельних шкіл, бурс, бібліотек.

Члени товариства вплачують річно по 5 зол. вкладки. Виділ товариства намітив широко закроєну пропаґанду в хосен Товариства серед Лемків, що перебувають денебудь в Америці. До цеї цілн мусить Виділ зібрати як найбільше американських адрес наших Лемків, між якими зорґанізується збіркову акцію. Адреси мусять бути певні та точні. А тепер спитаємо Вас, Громадяне Лемки: Чи Ви є членами „Народнього Дому" у Сяноці? Чи Ви прислали бодай 10 адрес своїх знакомих в Америці?

(„Новий Час").

Хто не любить всіх братів,
Як сонце боже, всіх зарівно,
Той щиро полюбить не вмів
Тебе, кохана Україно!

І. Франко.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК ДУРИТЬ „РУСКИЙ СЕЛЯНИН".

І до нас в Перт Амбой насилають того „Руского Селянина" з Ню Йорку, що українським вістником себе називає. Насилають — Бог знає пощо і нащо. Хиба на те, щоби людей бадамутити. Але у нас ніхто тої газети не читає. Пізнали, яка на ній шкура та й не цікавляться нею більше.

Але я таки мушу його читати. Бо цікавить мене особливо особа редактора „Руского Селянина". Хотівби знати, куди то він зайде. От тому й читаю, а читаючи, попав на той артикул, в котрім пишеться про „самодурство".

„Руский Селянин" підносить в тій статті велику силу і могучість Польщі. Поляки, по думці пана редактора „Руского Селянина" — це нарід постійний, завзятий і солідарний. І легковажити собі такого ворога — це „самодурство". Бо навіть антанта, що розвалила Німеччину не могла перемогти Польщі і мусіла віддати їй Галичину, не будучи навіть в силі змусити Польщу до того, щоби дала Галичині автономію. Так пише „Руский Селянин" і нападає на „Свободу", що вона не дрожить перед Польщею.

Правда, що це булоби самодурством легковажити собі ворога. І як довголітний читач „Свободи" не бачив я ніколи в тій ґазеті такого, що проповідувалоби таке самодурство. Навпаки, я бачу, що відчиняється людям очі на польську небезпеку, що проповідується довгу і затяжну боротьбу та взивається раз-у-раз до жертв.

За те нема в „Свободі" того, що проповідує „Руский Селянин", який навіть з польських уланів робить для Польщі величезну рекляму та й ганьбить Українців, що вони не мають таких уланів, що то так гарно їздили в Медисон Сквер Ґарден. А забуває, навіть тут, що в тій самій галі виступали ще не так давно тому українські кубанські їздці, які о ціле небо перевисшали польських уланів в штуці їзди. Забуває, що навіть співали тоді українські пісні. Забуває це все, хоч це ще не давня історія, а забуває тому, бо йому треба представити Польщу і її уланів у великім сяєві. Пише, щоби забити в нас всяке довіря до своїх сил, бо куди нам воювати з Польщею, коли ми навіть конем їздити не вміємо.

„Руский Селянин" здає собі добре справу з того, що така ґазета не пишеться для професорів блюмфілдського університету чи якого другого, які мови тої газети не розуміють, ані для високо вчених людей, що визнаються на „високій політиці", але для українських робітників, які беруть справу так, як про неї пишеться. Значить, розуміють, що Польща непобідима і така сильна та могуча, що шкода нам думати про боротьбу з нею. І чи мимоволі не підривається такою писаниною ще й ту крихітку завзяття, яке в нас ще остало. Нем не треба боятися за те, що ми недоцінювали Польщу, та що живемо під тим оглядом в самодурстві. Бо ми всегда якраз перецінювали польські сили і польську культуру, а не доцінювали своїх власних сил. І через те так багато з нас „спускалося на дно".

А вже нам, Союзовцям, прямо гидко читати, як то всякі опікуни проливають крокодилячі сльози за Союзом і по малопольському звичаю виписують в „Рускім Селянині", що „почціви людек рускі", тільки проводирі — ґайдамаки. „Почціви" по їхньому і У. Н. Союз, тільки редактори самі чорти. Ще й союзових урядників „Руский Селянин" чіпається, я все ради Союза.

Я тільки зверну на одне увагу. Ми, Союзовці, знаємо добре, чим є наша організація для українського загалу в Америці. Ми знаємо добре, скільки ті, на яких нападає „Руский Селянин", вкладають праці для добра нашої орґанізації та всеї нашої народної справи, коли ведуть боротьбу з рутенською гнилизною, коли боронять памяти Івана Франка. Вчить нас „Руский Селянин", щоби не легковажити собі ворогів, так возьмім собі ту науку до серця, але звернім увагу на тих ворогів-киринників, що підкопують довіря до нашого проводу, що нищать наші власні сили, що представляють нам Польщу як непобідиму, високо культурну державу, перед якою кориться навіть антанта і з якою, річ ясна, і нам нема чого мірятися. В очах самих Поляків і чужинців Польща, мимо своєї армії, це держава несконсолідована, що стоїть на вулькані, а в „Руского Селянина" це твердиня, якої нема чого пробувати здобувати. Таке виходить. Але тому не треба дуже дивуватися. На теж і є „Руский Селянин", щоби так писати. Цеж називається в п. д-ра Цегельського „високою політикою".

Йосиф Буката
з Перт Амбой, Н. Дж.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(18)

— Отже, — продовжую, — бачите, як справа стоїть з боєздатністю там, де всіх тісно вяже між собою одна рідна мова, одне походження. Навпаки, розбратна анархія панує там, де „глаголять" на всіх „язиках", де крім уніформу та муштри немає нічого спільного між вояками. Отже можемо запевнити пана полковника, що ми в армію розкладу не внесемо й не посоромимо свого українського імени, імени наших дідів, славного лицарства запоріжського! Нам ніхто не зможе заборонити вмирати на фронті, боронючи наші рідні оселі, нашу рідну землю, брат біля брата, батько біля сина, син біля батька. Права вмерти, так як ми того хочемо, не шкодячи другим, боронючи в першу чергу нашу рідну Україну, ніхто позбавити нас не посміє.

— Закінчуючи свою промову, я кличу вас зараз же заявити, хто йде в українські маршові роти, щоби негайно були складені відповідні реєстри й сформовані роти, про що пан полковник дасть відповідний розказ.

— Тих, хто вважає себе свідомим Українцем і хоче стати під свій рідний жовто-блакитний прапор, прошу піднести руку, щоби можна було хоч приблизно бачити кількість їх.

Майже всі присутні піднесли руки до гори.

Почулися з початку окремі вигуки, які зараз-же перейшли в один загальний гук:

— Слава Україні! Сла-а-а-ава Україні!

Полковник Константинів, бачучи такий вислід мітінґу, вскочив на воза й не складно теж почав вигукувати:

— Я дуже радий!... Радий!... Я теж Українець і підношу свою руку!... Все потрібне ми зробимо зараз-же!... Це легко!... Незабаром!...

Мітінґ закінчився.

Промоклі та стомлені, всі люде почали розходитися ротами до своїх касарень, співаючи українські пісні.

Перемога була по нашому боці повна. З дванацяти маршових рот сформовано одинацять українських національних. До них увійшли також і Молдоване, заявивши, що вони підуть на фронт тільки з Українцями.

Вечером того-ж дня остаточно сформовано українські національні ґарнізони. Рада набрала тепер реального значіння, а не так, як до цього часу, було парієм серед загально-російських революційних організацій.

На другий день представників її вперше допущено як рівноправних членів місцевого совіта салдатських і робочих депутатів. Справа розвитку нашого національного життя в Херсоні, таким чином, була поставлена на міцний, цілком реальний шлях.

* * *

На першому-ж засіданню херсонського совдепа, в якому брали участь делеґати нашої ради, поставлено знову на обговорення рішення, що перед двома днями совдеп ухвалив, а саме: про оголошення окремої Херсонської республики.

Таку постанову ухвалено значною більшістю совіта, без ширшого обґрунтовання її.

Це був найзвичайнісенький „модний" революційний приклад, коли окремі совдепи почали оголошувати свої місцеві републики. Тим вони хотіли сепартувати себе від підлягання загально-російській владі у Московщині, а у нас, на Україні, від Української Центральної Ради.

Нас, Українців, мало цікавило питання, яких форм наберуть взаємовідносини таких „окремих републик" у Московщині з загально-російським урядовим центром. А-ле коли це явище перекинулося на Україну, то ми, націоналісти, мусіли відразу зазначити своє відношення до нього, тим більше, що воно у пні захитувало справу визвольної боротьби України в цілому.

На всій Україні оголошення „Херсонської републики" було першим явищем. Тому перед нами, херсонськими Українцями, стояло завдання точно вияснити причини такої постанови, та тенденцію, що крилася за нею. У всякому разі, ми мусіли, в інтересах збереження одноцільного територіяльного фронту України в її домаганнях перед петроградським центром, за всяку ціну поборювати такі окремі републики. Кромі того, що вони руйнували єдність зовнішнього фронту українсько-московської боротьби, це шкодилоб організуванню української центральної влади, що привелоб до занархізування нашого краю, що мусіло привести до жорстокої „між-републиканської" боротьби.

При ближчому розгляді причин, що привели до сього Херсонський Совіт Салдатських і Робітничих Депутатів, вияснилося, що одною з основних причин було бажання не підлягати народившомуся київському, себто українському національному центру. Совдепови здавалося, що оголошенням окремої републики позбавить Київ можливости говорити від імени цілої України. Вірив совдеп, що по його зразку підуть ще й другі міські совдепи. Також думав, що сам визволиться від підлягання Києву, моральний авторитет якого вже помітно відчував на собі.

Вся ця справа „републики", на перший погляд, викликала лише усмішку; такою вона здавалася недоречною, бутафорською. Але при ближчому розгляді її ставало ясно, що треба спинити цю спробу відразу, бо вона має у собі дуже глибокі коріння та є початком виконання того пляну боротьби з українським відродженням, який розпочала переводити російська справжня демократія й псевдо-демократія, що була поражена першою революційною бурею. Ці демократії в одноцільному руссоцентралістичному фронті міцно були злиті в одно. Тому, що вся влада в Росії, від села до Петрограду включно, була в руках російської демократії, такі місцеві републики були, не фарса, не бутафорія, а визов на боротьбу українського народа, що ставив собі за ціль творення автономної України.

Зваживши всі обставини та оцінивши факт проголошення Херсонської републики як протиукраїнський, окремі члени ґарнізонної ради на власну руку вирішили добитися скасування цеї постанови. Колиб не пощастило досягнути цього в сучасному складі совдепа, то, спіраючись на залогу, в якій на боці ради було більш 80% військ, розігнати совдеп і негайно вибрати новий. Ми сподівалися, що в новому совдепі буде українська більшість, бо залога й околиці міста далиб майже всіх Українців.

До засідання совдепу готувалися ми досить пильно. Для більшої ваги своєї арґументації вирішили привести до будинку совдепа одну роту, узброївши душ двацять пять рушницями. Узброєних мало разом з иншими впровадитися в ґалю засідань совдепу, розмістивши їх на місцях для сторонніх глядачів. Було все виконане точно, відповідно зробленій диспозиції. До початку засідання совдепа всі були на своїх місцях.

По відчиненню засідання українські делеґати поставили совдепови приблизно такі питання: 1) Точно окреслити терен „Херсонської републики". (Чи лише місто з його передмісцями, чи й повіт, або вся ґубернія?); 2) відношення до петроградського уряду, та до Центральної Ради; 3) відношення до великої війни: чи Херсонська република буде й далі продовжувати війну разом з Росією, чи може оголосить невтральність.

Докладчик просив совдеп звернути особлившу увагу на трете питання, щоби дати сьогодняж на нього відповідь, щоби не було неприємностей для „молодої републики", бо з години на годину може бути відправка на фронт маршових рот. Треба зазначити, що про нашу підготовку до виступів ще до засідання дехто з членів совдепа дізнався. Тому найбільше полохливі з них зовсім на це засідання не прийшли. Таких знайшлось досить багато, що ледве-ледве зібрався кворум. Як потім виявилося, не прийшли майже всі ініціятори проголошення републики, головно Жиди.

Вислухавши заяву українського делеґата, голова запропонував, щоби всі, хто сього бажає, висловився про це питанне. Бажаючих не знайшлося, не дивлячись на те, що ранійще трох днів дуже гаряче дебатували питання оголошення републики. Тоді голова поставив на голосування пропозицію: „Чи вважають збори потрібним знову обговорити попереднє рішення про оголошення херсонської републики?"

(Дальше буде)

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Отсим подається до відома всім членам Тов. „Дністер" від. 361, що надзвичайні збори Тов. відбудуться в пятницю, дня 27. січня сего року в салі Укр. Народ. Дому 217-219 E. 6-та ул. в Ню Йорку, точно в год. 8-ій вечером. Обовязком кождого члена явитись на тих зборах. — М. Олексів, секр.

ДІТРОЙТ, МИЦ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 146, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що уряд на 1928 рік зістав вибраний як слідує: Йосиф Пригарський, предс.; Теодор Михальчук, заст.; Максим Козак, кас.; Пилип Стахович, фін. секр.; Стефан Хомяк, рек. секр.; Максим Головчак, Дмитро Ферлей і Теодор Горбусь, контрольори; Михайло Ткач і Михайло Пелех, оглядачі хорих. Дальше повідомляється, що всі довгуючі члени мають вирівнати свої довги, а на будуче, котрі не приходять завсіди на мітінґи, щоби платили свої вкладки наперед. Почавши від нового року член не дістане більше кредиту лише один місяць; на другий місяць, коли не зголоситься, буде суспендований без жадних повідомлень. Просимо триматися сего, аби опісля не було нарікань. Довгуючі члени і так само в инших товариських справах просимо голоситись до секретаря фінансового, Пилипа Стахович, 13556 Hasse St., Detroit, Mich. — Стефан Хомяк, рек. секретар.

ДВА ЗЇЗДИ ЖИДІВСЬКИХ РАБІНІВ У ЛЬВОВІ.

28. грудня відбулися у Львові два зїзди жидівських рабінів. Один з них відбувся в салі кіна „Паляс". На нім було присутних около 4,000 людей. Перед трибуною поміщено портрети Мосціцького й премієра Пілсудського. На сей зїзд прибуло около 250 рабінів з цілої Польщі, разом з бельзким рабіном „чудотворцем" Рокахом.

Збори отворив др. Алергандт по польськи. Його промову перерывали словами: „Ідіш", Ідіш". В імени уряду витав зїзд воєвода Борковський, а в імени управи міста Львова урядовий комісар Стшелецький, який зазначив у промові, що нарадам зїзду присвічує ідея зрозуміння потреб держави й жидівства.

Зїзд приняв теж резолюцію в якій висказує льояльність Жидів правительству Пілсудського. У тій резолюції говориться, що зїзд констатує, що правительство маршала Пілсудського проявляє богато щирих зусиль для усунення нерівноправного трактовання Жидів. Через те зїзд взиває польських Жидів дати піддержку правительству Пілсудського. Принято також резолюцію рабіна Шиффера проти жидівських погромів у Румунії. Зїзд положив теж конець змаганням політиків втягнути Жидів до виборчого бльоку національних меншостей. Проти політики жидівського посла опозиціоніста, Ґрінбаума, що хоче утворення виборчого бльоку з національними меншостями, виступив посол Райх. Ідучи за його голосом, зїзд рабінів ухвалив резолюцію, в якій відкидає думку, щоби населення Сх. Галичини приступило до бльоку нац. меншостей, бо вважає такий крок недопустимим і шкідливим.

Другий зїзд рабінів, що був в опозиції до першого, скликано до салі „Яд Харузім". На нім було присутних около 80 рабінів із Сх. Галичини, між иншим зі Станиславова, Тернополя, Зборова, Збаража й Хоросткова. Сьому зїздови проводив рабін Горовіц зі Станиславова. Згаданий зїзд протестував проти першого зїзду на тій основі, що сей перший зїзд складається в більшости з таких осіб, що з рабінатським станом не мають нічого спільного.

На сім зїзді повзято ухвалу, яка противиться всяким спробам вносити в наради зїзду політичні справи.

Збори рабінів опозиції розвязала поліція тому, що не було на них дозволу адміністраційних властий.

ЯК СТАРИННІ ГРЕКИ СКРІПЛЮВАЛИ ГОЛОС У ТЕАТРАХ.

Грецькі театри були під голим небом, тому голос акторів там скоро губився і слаб дуже. В часописі „Ля Натір" описує К. Пенель уладження, при помочі якого голос акторів скріплявся. Були то круглаві металеві посудини, звані ехеа, уставлені в спеціяльних нишах (заглубленнях), а наладнані на відповідні тони. Так голос артистів скріплювано, передовсім тому, що резонансії вигодовувано спільним тоном. Уладження це можна порівнати з фортепяном: коли педалем підносемо глушник і заспіваємо до відчиненого фортепяну якийсь тон, то озветься лише струна настроєна на той тон, а звук скріпиться. В Італії по менших містах уставляли посудини звані долїюм, з випаленої глини, що первісно служили на вино й оливу. Кажуть, що подібні посудини уставлювано в XII. і XIII. столітті по церквах і дехто каже, що їх уставлювано, щоби уліпшилася акустика церкви та щоби голос проповідника було ліпше чути.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

КЛИФТОН, Н. ДЖ.

Коляда на потерпівших від повени в Галичині від членів і нечленів тов. „Українська Січ", від. 182. У. Н. Союза.

Імена жертводавців: По $2.00 зложили: Ів. Роздзябик, П. Мартинюк, С. Губаль, А. Сенчук, С. Швець; по $1.00: Д. Полюга, І. Живицький, И. Давидович, Ю. Кісючик, Г. Копач, С. Н. И., С. Хомяк, С. Куцях, І. Гришко, В. Петрина, І. Моздір, В. Мельничук, И. Сосонка, Ол. син Боднарчука, М. Долішний, М. Припхан, Н. Качур, Б. Сушинський, М. Мельник, Д. Лещишин, І. Прокиданський, Н. Філовак, Анна Лабчик, И. Кость, С. Закутинський, С. Клипка, П. Андрунішин, А. Дирій, Г. Яськів, Пелагія Козлов, Д. Куш, А. Федорчак, Д. Фенканин, о. К. Кирстюк, о. В. Сотак, о. П. Паткевич $1.50; по 50 ц.: Софія Живицька, І. Шафран, І. Романчук, І. Куцях, Л. Сисин, Я. Красінчук, І. Гаврилів, В. Цюпак, І. Шацярева, М. Петрунчак, Т. Цихтик; Д. Давидович 25 ц. Разом $52.25.

КЛИФТОН, Н. ДЖ.

Коляда на Рідну Школу в Галичині від членів і нечленів тов. Українська Січ, від. 182. У. Н. Союза.

Коляду на Рідну Школу в Галичині зложили по 2 дол.: о. К. Кирстюк, Д. Фенканин, О. Зубар; по 1 дол.: М. А. Пипюк, К. С. Залінський, І. Ладичка, І. Коваль, Б. Сущинський, Є. Лабчук, Н. Смага. О. Боднарчук, В. Сметана, П. Палій, П. Харко, Т. Біловус, А. Перпко, М. Філь, А. Дирій, Ю. Павчинський, Т. Скоробогатий, І. Дмуховський, В. Пухир, Дмитро Смеркло, И. Сагайдак; по 50 ц.: Д. І. Форгенк, К. Сопик, С. Михайлишин, М. Кметь; Н. Живіцький і І. Дидьо по 25 ц.; Ісак Брумтольц 10 ц.; А. Дирій на інвалідів в Галичині 1 доляр. Разом $27.60.

Коляда на Рідну Школу	$27.60
Інваліди	1.00
На потерпівших від повени	52.25
Разом	$80.85
Розхід	.45
Вислано до Обєднання	$80.40

Попередно зложили на повоздин: О. Зубар $1.00, І. Роздзябик $1.00; І. Гаврилів 50 ц. — Разом $2.50.

Разом від тов. Українська Січ вислано $82.90.

Слідуючі члени товариства ходили за колядою на Рідний Край: П. Харко, І. Ладичка, І. Коваль, Б. Сущинський, І. Роздзябик і М. А. Пипюк. Їм належиться сердечна подяка від тов. Українська Січ.

Також хочу тут сказати, що Пасейк не спить „сном блаженних", якби міг собі хтось подумати про нас, але робить хосенну роботу. Тов. Українська Січ працює над національним освідомленням нашого народу, що мешкає в Пасейку, Клифтон і околиці. Ми працюємо, щоби довести наш нарід до такої самосвідомости, щоби не блукав поміж чужі плоти й щоби не служив Ляхови, чи Москалеви, але собі самому. Очі нашого народу мають звертатись не на Варшаву, Москву або Рим, але до Києва, сього осередка нашого національного й культурного життя.

Хоч в Пасейку був через довгий рік страйк, а через другий безробіття, то однак ми не лишилися позаду в народній роботі. Ми оснували тут спільний комітет з усіх трох товариств, а то Української Січи, тов. ім. І. Франка й тов. Тараса Шевченка й спільними силами зібрали $256.60 на Український Сиротинець при У. Н. Союзі. Крім сього згадані товариства дали на сю ціль 75 долярів в нас ціль зібрано 60 долярів. Коби так усі братства й відділи У. Н. Союза пішли слідом клифтонських Українців, то Сиротинець був би вже давно збудований.

На річних зборах Укр. Січи ухвалено на внесок тов. Шевців, підпертий гр. Ладичкою, піти з колядою на старокраєві цілі. Вислід тої коляди виказано вже висше.

На кінці звертаюся до всіх инших товариств і братств щоби пішли нашим слідом і старалися як найбільше зробити для нашої народної справи так тут, як і Старім Краю.

Берімся з Новим Роком до праці, щоби в сім році станув вже Український Сиротинець, де малиби захист українські сироти і старці, та ті, що неспосібні є до роботи. У. Н. Союзови желаю, щоби здобув собі у сім році рази стільки членів, що мав попередно й щоби ще хосеннійшу провадив роботу між українськими переселенцями в Злучених Державах.

М. А. Пипюк, голова тов. Українська Січ.

НЮ ЙОРК.

Жертви членів Запорожської Січи, від. 117 У. Н. С., для страйкуючих майнерів.

А. Головчак $5.00; по $2.00: С. Кучма, Н. Кароль, П. Барила, по $1.00: А. Яблонський, С. Малярський, Ів. Костецький, Н. Старущак, П. Драбик, П. Зюбрицький; з товариської каси $8.00. Разом $25.00.

Гроші вислано через Обєднанне.

С. Кучма.

Жертви членів Запорожської Січи, від. 117 У. Н. С., для потерпівших від повени в старім краю.

Г. Головчак $5.00, Г. Стефанишин $5.00, П. Барила $4.00; Д. Сельків $3.00; по $2.00: В. Кожух, Ю. Кароль, И. Шкрибай, о. В. Зибликевич, І. Марусевич, С. Малярський, П. Перей, Н. Добрянський, Н. Кароль, П. Драбик, Н. Старущак, А. Яблонський, С. Кучма; по $1.00: І. Костецький, Е. Лотоцький.

Григорій Стефанишин сколектував від слідуючих осіб:

По $2.00: П. Заячук, О. Хома і М. Хома, С. Д. Суходольський; по $1.00: Евдокія Кібюк, І. Заячук, Ю. Хома, С. Дмитришин, М. Худковський, А. Гуль, А. Гриняк; по 50 ц.: І. Савчук, М. Козакевич, Л. Шуст, Ф. Цепко, И. Щивінська 25 ц.

Разом 15 дол. 25 цнт.

Павло Барила сколектував від слідуючих:

По $1.00: С. Улишній, Н. Барила, А. Мізерик, Н. Наливайко, І. Мошинський, С. Янкович, К. Янкович; по 50 ц.: І. Мечиковскі, І. Дмитров.

Разом $8.00.

Генри Дерек сколектував: Л. Цехановський $1.00; по 25 ц.: М. Бубрикович, Г. Полена, И. Чупіль.

Разом $1.75.

Стефан Малярський сколектував:

Ст. Малярський $5.00; по $2.00: Ф. Пельсково, О. Мамчур, М. Завлело; по $1.00: Р. Торданівій, С. Сковідоні, М. Розманіт, Г. Пелешак.

Разом $15.00.

Л. Кпсевіаський $2.00; Н. Тисаровський $1.50; по $1.00: Г. Дерек, В. Вейгер.

Разом $50.50.

Гр. Стефанишин сколектував $15.25.

С. Малярський $15.00; П. Барило $8.00; Г. Дерек $1.75.

Разом $90.50.

З каси Товариства $9.50.

Разом $100.

Гроші вислано через Обєднання.

С. Кучма.

ПОЧТОВИЙ УРЯД НА КІНЦІ СВІТА.

Пять днів подорожі кораблем від Еквадора є група мало знаних і майже незамешканих островів Галяпагос. Природник Дарвін назвав ці острови „Кінцем світа", тому що вони дуже непривітні. Один одинокий раз острови ці відіграли історичну деяку ролю. Було то в середньовічних часах. Тоді то схоронилися туди англійські й еспанські пірати і старалися складати тут свої добичі. Пізніші спроби скольонізувати ті острови не вдалися, передовсім тому, що ніодин із островів не має солодкої води. І так Галяпаґські острови є одиноким раєм птахів і повзунів, передовсім черепах. Жиють вони собі тут так свобідно і безжурно, що понайбільше гинуть природною смертю, проживши 150—200 літ.

Одинокою оселею, що була на цих островах, то був почтовий уряд. Не звичайний почтовий уряд. Почтовий уряд без скриньки, без урядовців, без урядових годин. Цілий почтовий уряд то була звичайна бочка, прикріплена до дерева на острові Чарлз, недалеко невеличкого заливу, що ще нині називається „Пост офіс бей". Ловці китів, що плавали довкола рога Горн, лишали тут листи до своїх рідних, тому що подорож тревала пять до шість літ. Кораблі, що вертали до дому, брали ці листи. Цікаво виглядає цей почтовий уряд на океані: обнюхують його дикі кози, літають довкола нього цікаво ріжні птахи, а в тіни того уряду „бочки" шукає прохолоди самітна черепаха або величанська ящірка, а в бочці чекають листи для далеких людей, з кінця світа...

БОЛЬШЕВИКИ АРЕШТУВАЛИ ПРИЯТЕЛЯ ЛЕНІНА.

Велику сензацію викликало в цілому Совітському Союзі арештування члена Центрального Виконавчого Комітету Мрачковського, бувшого приятеля Леніна. В останніх часах Мрачковський перейшов у ряди опозиції. Його арештовано на приказ чека, яка мала ствердити його участь у тайній організації опозиції, що працювала на Уралі та на Україні. В звязку з арештуванням Мрачковського делегація опозиції на чолі з Каменевим явилася у предсідника чека та домагалася звільнення Мрачковського з тюрми. Коли-ж домагання опозиції остало без успіху, появилися в Москві летючки опозиції, які робітників відкликують до робітників СССР проти насильств чеки та завзивають працюючий народ до організовання демонстрацій під кличем негайного звільнення Мрачковського.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за місяць грудень 1927 року.

ВІДДІЛ 5.

Бр. св. Николая в Асторія, Н. Й.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дісланo дрібні жертви з пушок $12.00
Разом $12.00

ВІДДІЛ 7.

Бр. Сошествія св. Духа в Менлу, Па.

Жертва з каси відділу .... $—
Жертви від части членів проголошено.
Дісланo від членів 5.00
Разом $5.00
Кріль Антін $1.00
Граничний Василь 1.00
Ошей Михайло 1.00
Майхрук Микола 1.00
Когут Іван 1.00

ВІДДІЛ 9.

Бр. Пресв. Богородиці в Ст. Клер, Па.

Жертва з каси відділу $25.00
Жертви від части членів 32.00
Разом $57.00
Бобеляк Іван $1.00
Беднар Осип 1.00
Худиниця Іван 1.00
Драгущак Іван 1.00
Ірча Василь 1.00
Гевчук Павло 1.00
Ястівка Григорій 1.00
Качмарик Іван 1.00
Кормаш Микола 1.00
Кріль Василь 1.00
Лучканин Павло 1.00
Лесик Петро 1.00
Маркус Тома 1.00
Нарадко Петро 1.00
Прус Адам 1.00
Почекайло Іван 1.00
Пінкасевич Тома 1.00
Порчик Дмитро 1.00
Расевич Йосиф 1.00
Серединський Йосиф 1.00
Шах Марко 1.00
Вербицький Михайло 1.00
Свід Андрій 1.00
Вайда Василь 1.00
Беднар Василь 1.00
Бляшка Андрій 1.00
Хуминець Іван 1.00
Ярошак Антін 1.00
Расевич Стефан 1.00
Салак Микола 1.00
Расевич Володимир 1.00
Рубий Франко 1.00

ВІДДІЛ 15.

Бр. св. Михаіла в Бріджпорт, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дісланo жертви з каси $10.00
Дісланo жертви від членів 8.00
Дісланo дрібні жертви з пушки 4.20
Разом $22.20
Голубенний Теодор $1.00
Шевчук Михайло 1.00
Пухта Василь 1.00
Мартинюк Петро 1.00
Степаняк Василь 1.00
Довгань Іван 1.00
Кушнір Юлько 50
Ющак Антін 50
Грудзінський Іван 50
Щибало Гнат 50

ВІДДІЛ 16.

Тов. Просвіта в Спрінг Велі, Н. Й.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дісланo від членів $10.75
Дрібні жертви з пушок 4.60
Разом $15.35
Ільків Кость $1.00
Роговський Кость 1.00
Кріль Іван 1.00
Москаль Стефан 1.00
Кріль Л. 1.00
Ліщинський Д. 1.00
Цімків С. 1.00
Сенетович М. 1.00
Сивенький Гілярій 1.00
Новінський А. 50
Смолій Розалія 25
Романський Н. 25
Роговська А. 25
Федорович М. 25
Цаповська А. 25

ВІДДІЛ 20.

Тов. Згода в Гамтрамк, Миш.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дісланo від членів $7.00
Разом $7.00
Благатник Стефан $1.00
Федорів Іван 1.00
Герман Григорій 1.00
Красіцький Антін 1.00
Ковальський Тома 1.00
Кук Іван 1.00
Стельмах Кароліна 1.00

ВІДДІЛ 29.

Бр. Преображення Господнього в Рон, Па.

Жертва з каси відділу .... $—
Жертви від части членів проголошено.
Дісланo дрібні жертви з пушок $6.91
Разом $6.91

ВІДДІЛ 34.

Бр. св. Івана Хрестителя в Лорейн, Огайо.

Жертви з каси відділу, від части членів і з пушок проголошено.
Дісланo дохід з балю $10.00
Разом $10.00

ВІДДІЛ 37.

Сестр. Любов в Елизабетпорт, Н. Дж.

Жертви з каси відділу і від части членниць проголошено.
Дісланo від членниць $16.25
Разом $16.25
Герета Марія $1.00
Яцків Олена 1.00
Чечіль Параняька 1.00
Горін Анна 50
Генега Анна 1.00
Киценюк Агафія 1.00
Костишин Теклія 1.00
Могила Софія 1.00
Огор Настя 1.00
Пограничка Анна 1.00
Солтицька Розалія 1.00
Стацько Евдокія 1.00
Кардаш Евдокія 2.00
Возняк Христина 50
Шевчук Катерина 1.00
Палух Франя 25
Стацько Розалія 1.00

ВІДДІЛ 40.

Бр. св. Петра і Павла в Ірі, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дісланo жертви з пушок $3.00
Часть доходу з підприємства 7.00
Разом $10.00

ВІДДІЛ 43.

Бр. св. Василія в Сімпсон, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дісланo від членів $3.00
Разом $3.00
Городиський Василь $1.00
Громчинський Казимир 1.00
Царнецький Вінцентій 1.00

ВІДДІЛ 46.

Тов. Воля в Ню Йорку, Н. Й.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дісланo від члена $3.00
Жертви від не членів 3.00
Разом $6.00
Угорчак Семен $3.00

ВІДДІЛ 53.

Тов. ім. Івана Франка в Пітсбург, Па.

Жертви від части членів проголошено.
Дісланo жертву з каси відділу $10.00
Разом $10.00

ВІДДІЛ 57.

Бр. св. Петра і Павла в Когос, Н. Й.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дісланo жертву з каси відділу $25.00
Разом $25.00

ВІДДІЛ 58.

Бр. св. Петра і Павла в Ютика, Н. Й.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дісланo від членів $2.00
Разом $2.00
Кочинаш Михайло $1.00
Санковський Олександер 1.00

ВІДДІЛ 59.

Тов. Українська Січ в Стратфорд, Конн.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дісланo від членів $8.50
Дісланo жертву з каси відділу 7.86
Дрібні жертви з пушок 5.39
Дохід з представлення 60.80
Жертви від не членів 17.45
Разом $100.00
Кузів Василь (стар.) $1.00
Зілінський Петро 1.00
Гринюк Петро 1.00
Максимів Іван 1.00
Вовк Йосиф 1.00
Підлуський Василь 1.00
Гордзіца Ф. 1.00
Лободинський Стефан 50
Сливинський Петро 50
Ключенко 50

ВІДДІЛ 61

Бр. Успення Пр. Богородиці в Лейтроб, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дісланo від членів $2.50
Дрібні жертви з пушок 3.00
Разом $5.50
Годчак Василь $1.00
Маркович Іван 1.00
Королевят Дмитро 50

ВІДДІЛ 62.

Тов. Згода в Вест Филаделфії, Па.

Жертва з каси відділу .... $—
Жертви від части членів проголошено.
Дісланo від не членів 6.00
Разом $6.00

ВІДДІЛ 63.

Тов. Січ в Форд Сіті, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дісланo від членів $10.95
Дрібні жертви з пушок 2.50
Разом $13.45
Химка Василь $1.00
Гуцуляк Яків $1.00
Оресик Михайло 1.00
Оресик Іван 1.00
Пітик Стефан 1.00
Теплий Константин 1.00
Тертичний Лука 1.00
Вислоцький Павло 1.00
Вархоляк Олекса 1.00
Григорчик Іван 50
Печеняк Михайло 50
Бек Михайло 45
Грицик Михайло 25
Келяр Йосиф 25

ВІДДІЛ 64.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Патерсон, Н. Дж.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дісланo дохід з підприємства .. $45.00
Разом $45.00

ВІДДІЛ 69.

Тов. Зоря в Ню Йорку, Н. Й.

Дісланo дрібні жертви з пушок $10.37
Разом $10.37

ВІДДІЛ 71.

Сестр. Благовіщення Пресв. Богородиці в Маганой Плейн, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.
Дісланo з каси відділу $5.00
Дісланo від членниць 8.00
Разом $13.00
Боївка Анна $1.00
Галенда Анна 1.00
Марчишин Анна 1.00
Пачута Ева 1.00
Ходан Марія 1.00
Рябець Анна 1.00
Чорна Анна 1.00
Галайда Еліз 1.00

(Дальше буде).

ПОДЯКА

Я, нижше підписаний, член товариства Запорожської Січи, складаю сердечну подяку за уділення мені підмоги з „Запомогового Фонду" У. Н. Союза в сумі 50 долярів, які одержав через урядників згаданого товариства. Насамперед дякую Головним Урядникам У. Н. Союза за те, що не забули про мене й вислухали моеі просьби. Відзиваюся також до тих, що не є ще членами нашої організації У. Н. Союз, щоби як найскорше вступили до неі, бо є се найсильнійша й найсправедливіша наша організація в Злучених Державах. Ніхто з нас не знає ні дня, ні години, коли його спіткає якесь нещастя або й смерть, а його найблизші лишаться без ніякої запомоги. От я вже чотири роки лежу хорий і видав всі заощаджені гроші на операції, але мимо того чуюся неспосібний до ніякої роботи. Якби не запомога від У. Н. Союза, того нашого печаливого Батька, то я не знаю, що властиво робив би я. Нехай ніхто не говорить, що має банк або Союз в кишені, бо в часі недуги всьо вичерпається. Також нехай не вступає до чужинецьких організацій, бо вони що иншого обіцяють, а що иншого дають або й нічого не дають, коли чоловік в біді й нужді. Складаю також щиру подяку Урядникам тов. Запорожської Січи, що відвідували мене в шпиталі. Дякую також гр. О. Рекрутови й його Рідні, які майже що вечера відвідували й потішали мене в шпиталі. Нехай їм Всевишній винагородить за їх труди.

Андрій Швець,
Вунсакет, Р. Ай.

ДОЩОВЕ ДЕРЕВО.

У східній части Перу на східних андійських збічах і між допливами Амазонки лежить країна звана тубільцями Монтана. Це тепла полоса, богата у воду, а вітри там називаються пасати. Дуже богата ростинність покриває цю землю, вкриту пралісами такими густими, що тяжко продістатися ними. Часто мандрівник мусить пробивати собі дорогу сокирою, бо вона заросла гущівником і повзучими ростинами, що тут називаються „бехукос". Богато також пожиточних дерев росте у тій полосі Перу. Є там дерево хінове, що дає знаний лік проти горячки і богато інших ростин, яких уживається у медицині, як „іпекачуана" і „сарсапаріля". Зате перувіянський бальсам не походить із Перу, а зі середущо-американської республики Сан Сальвадор. Тому, що Сан Сальвадор має лише побереже Тихого океану, весь його експорт відбувався туди. Тож бальсам мусів перепливати Південну Америку довкола через вузину Магеляна (бо тоді не було ще Панамського каналу). Товари з центрально-американських републик мішалися по дорозі з перувіянськими товарами і під назвою перувіянських доходили до чужих країв.

Та найцікавіше з перувіянської ростинности є дерево, зване Індіянами „тамаікаспі"; Еспанці називають його „арболь де ля унсія", то значить дощове дерево. Є то велике, грубе, тінисте дерево. Прикметою його є це, що притягає з воздуха водну пару, згущує її і вкінці скроплює та перетворює в дощ, яким обильно зрошує землю. Що цікавіше: підчас посухи, коли води взагалі є дуже мало, а горяч доходить до найвищого степеня, скількість пари перетвореної у дощ є найбільша. Тоді з густого листя дерева паде справжній зливний дощ, а здовж пня утворюється струмочок. Обраховано, що дощове дерево дає пересічно в літі сорок літрів води на добу. Пропорціонально до цього можна обрахувати скільки ростин можна засадити у проміні, наводнюванім цим деревом; залежно від того, скільки дана ростина вимагає води. Вода плине по землі як джерельце або струмок. Каналами можна її відпровадити до збірників і вихіснувати для штучного наводнювання країни, бо не в кождій порі року дерево дає так богато води. На одному квадратному кільометрові можна засадити 10,000 дерев. Така плянтація дає 400.000 літрів води денно. З того 2/3 ідуть на марно, бо часть води паруе, а часть всякає в землю. Але лишається около 133.000 літрів, які можна відповідно зужиткувати. З усіх ростин, які впливають якнебудь на клімат, найліпший вплив має „тамаікаспі", а то тому, що витворює природний дощ, який наводнює землю і робить її врожайною. Дощове дерево дуже витревале, росте також на сухих місцях, а зносить температуру від + 4° до найвищих. Тому це дерево має дуже велике значіння головно в сухих околицях для цілого органічного життя, а передовсім для управи ріллі і для людських осель.

ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКІ ПРИПОВІДКИ.

Який мельник, такий млин, який батько, такий син.

Хто в літі в холоді, той в зимі в голоді.

Ліпший розум, як готові гроші.

Мило тому давати, хто не хоче брати.

Золотий ключ до кожних дверей придасться.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ